

Για τον ανθρωπομορφισμό στην Αγία Γραφή.

Αγίου Λουκά Αρχιεπισκόπου Κριμαίας.

Πριν λίγες μέρες σας μίλησα για την οργή, ένα πάθος που όλοι μας έχουμε. Υπάρχουν αρκετοί χριστιανοί που σκέφτονται και λένε το εξής: «Δεν είναι τόσο μεγάλο πάθος η οργή, αφού ο ίδιος ο Θεός οργίζεται». Πράγματι υπάρχουν στην Αγία Γραφή αρκετά χωρία όπου γίνεται λόγος για την οργή και τον θυμό του Θεού. Στον έκτο ψαλμό διαβάζουμε, «Κύριε, μη τω θυμώ σου ελέγξεις με, μηδέ τη οργή σου παιδεύσεις με» (Ψαλ. 6:2). Όπως βλέπετε αυτός ο ψαλμός του Δαβίδ πραγματικά μιλάει για την οργή και τον θυμό του Θεού. Άραγε έχουν δίκαιο αυτοί που δικαιολογούν το πάθος τους, λέγοντας ότι και ο Θεός οργίζεται;

Όχι, καθόλου δεν έχουν δίκαιο, δεν κατανοούν κάτι που εμείς πρέπει να το ξέρουμε πολύ καλά. Όχι μόνο σ' αυτό τον ψαλμό του Δαβίδ, αλλά και σε πολλά άλλα σημεία υπάρχουν στην Αγία Γραφή οι ανθρωπομορφικές παραστάσεις. Η Αγία Γραφή λέει ότι ο Θεός έχει το κεφάλι, τα αυτιά, τα μάτια, τα χέρια, τα πόδια και τους μυς. Ότι κινείται, κοιμάται και ξυπνάει, κάθεται και περπατάει. Όλα αυτά όμως δεν πρέπει να τα κατάλαβαίνουμε κυριολεκτικά, αλλά να βλέπουμε την συγκατάβαση του Θεού προς την δική μας ανθρώπινη αδυναμία.

«Πνεύμα ο Θεός» (Ιω. 4:24). Ο Θεός είναι απεριγράφτος, ακατανόητος, μπροστά του τρέμουν οι άγγελοι και οι αρχάγγελοι. Δεν έχει, βέβαια, ο Θεός την μορφή ανθρώπου. Δεν έχει ούτε τα πόδια, ούτε τα χέρια, διότι αυτά είναι τα μέλη του ανθρωπίνου σώματος και ο Θεός είναι Πνεύμα. Τότε γιατί η Αγία Γραφή έτσι τον περιγράφει;

Διότι προσαρμόζεται στην αδυναμία της ανθρώπινης διάνοιας. Επειδή οι δυνατότητες του νου μας είναι πολύ περιορισμένες και ο νους μας είναι πολύ στενός, γι' αυτό μπορούμε να σκεφτόμαστε μόνο ανθρωπομορφικά. Δεν μπορεί η σκέψη μας να είναι εντελώς ελεύθερη από τις ανθρωπομορφικές παραστάσεις. Πώς μπορούμε να φανταστούμε τον Θεό, το Άγιο Πνεύμα, Παντοδύναμο και Παντογνώστη; Γι' αυτό ακριβώς το λόγο και περιγράφεται ο Θεός στην Αγία Γραφή ανθρωπομορφικά.

Όμως σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να καταλαβαίνουμε τις περιγραφές αυτές κυριολεκτικά. Όταν διαβάζουμε στην Αγία Γραφή ότι ο Θεός έχει μάτια και αυτιά, ότι βλέπει και ακούει δεν πρέπει να έχουμε στο νου μας δικά μας ανθρώπινα μάτια και αυτιά, αλλά να καταλαβαίνουμε ότι έτσι εκφράζεται η πανταχού παρουσία του Θεού και η παγγνωσία του.

Όταν ακούμε για τα αυτιά και τα μάτια του Θεού πρέπει να κατάλαβαίνουμε ότι γι' Αυτόν δεν υπάρχει τίποτα κρυφό, ότι χωρίς να έχει μάτια και αυτιά τα βλέπει και τα ακούει όλα βλέπει την καρδιά του κάθε ανθρώπου και ακούει κάθε λέξη και κάθε σκέψη μας.

Όταν διαβάζουμε για τα χέρια και τα πόδια του δεν πρέπει να σκεφτόμαστε πως ο Θεός έχει χέρια και πόδια. Αλλά να το καταλαβαίνουμε συμβολικά, ότι δηλαδή ο Θεός δεν παύει ποτέ να ενεργεί. «Ο πατήρ μου έως άρτι εργάζεται, καγώ εργάζομαι» (Ιω. 5:17).

Το έργο αυτό του Θεού η Αγία Γραφή το δηλώνει συμβολικά με τη λέξη «χέρια» διότι σύμφωνα με τη δική μας ανθρώπινη αντίληψη όλα όσα γίνονται γίνονται με τα χέρια. Όταν ακούμε για τα πόδια του Θεού δεν πρέπει να σκεφτόμαστε πως ο Θεός περπατάει όπως περπατάμε εμείς οι άνθρωποι και πηγαίνει από το ένα μέρος στο άλλο. Ο Θεός είναι Πνεύμα και είναι πανταχού παρών. Δεν έχει ανάγκη να πηγαίνει από το ένα μέρος στο άλλο γιατί βρίσκεται παντού. Γι' αυτό δεν χρειάζεται πόδια.

Τα πόδια, λοιπόν, του Θεού δηλώνουν την πανταχού παρουσία του. Πρέπει να ξέρουμε ότι Αυτός βρίσκεται πάντα και παντού σε κάθε τόπο, σε όλο το σύμπαν. Ότι προνοεί για όλα και φροντίζει για την δημιουργία του. Την Θεία Πρόνοια και την Θεία Οικονομία πρέπει να φέρνουμε στον νου μας κάθε φορά όταν ακούμε για τα χέρια και τα πόδια του Θεού.

Όταν διαβάζουμε για τον βραχίονα του Θεού πρέπει να καταλαβαίνουμε ότι η λέξη αυτή δηλώνει την δύναμη του Θεού. Όπως και για έναν άνθρωπο που έχει δυνατά χέρια εμείς λέμε ότι είναι δυνατός. Αυτό λοιπόν να το θυμόμαστε πάντα και να μην υποκύπτουμε στον πειρασμό να βλέπουμε τον Θεό ανθρωπομορφικά. Ο Θεός είναι μέγας, ακατανόητος και απεριγράφτος. Είναι αϊδιος, παντογνώστης, παντοδύναμος, πανάγαθος και δίκαιος!

Να το θυμόμαστε λοιπόν και έτσι να Τον βλέπουμε. Και τότε κανείς δεν θα μπορέσει να πει ότι έχει δικαίωμα να οργίζεται επειδή και ο ίδιος ο Θεός οργίζεται. Να το θυμόμαστε και να αλλάξουμε τις ανθρωπομορφικές μας ιδέες περί Θεού, διότι έτσι βλέπουν τον Θεό οι ειδωλολάτρες, οι οποίοι προσκυνούν τα είδωλα είτε με τη μορφή ανθρώπου, είτε των διαφόρων ζώων και τεράτων, όπως το βλέπουμε ακόμα και σήμερα στους ναούς των ινδουιστών.

Να μην ξεχνάμε, λοιπόν, ότι ο Θεός μας είναι άπειρος και ακατανόητος, ότι είναι Πνεύμα.

Από το βιβλίο: Αγίου Λουκά Αρχιεπισκόπου Κριμαίας, Λόγοι και ομιλίες, τόμος Β'. Εκδόσεις «Ορθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη.

Πηγή : <https://www.koinoniaorthodoxias.org/>